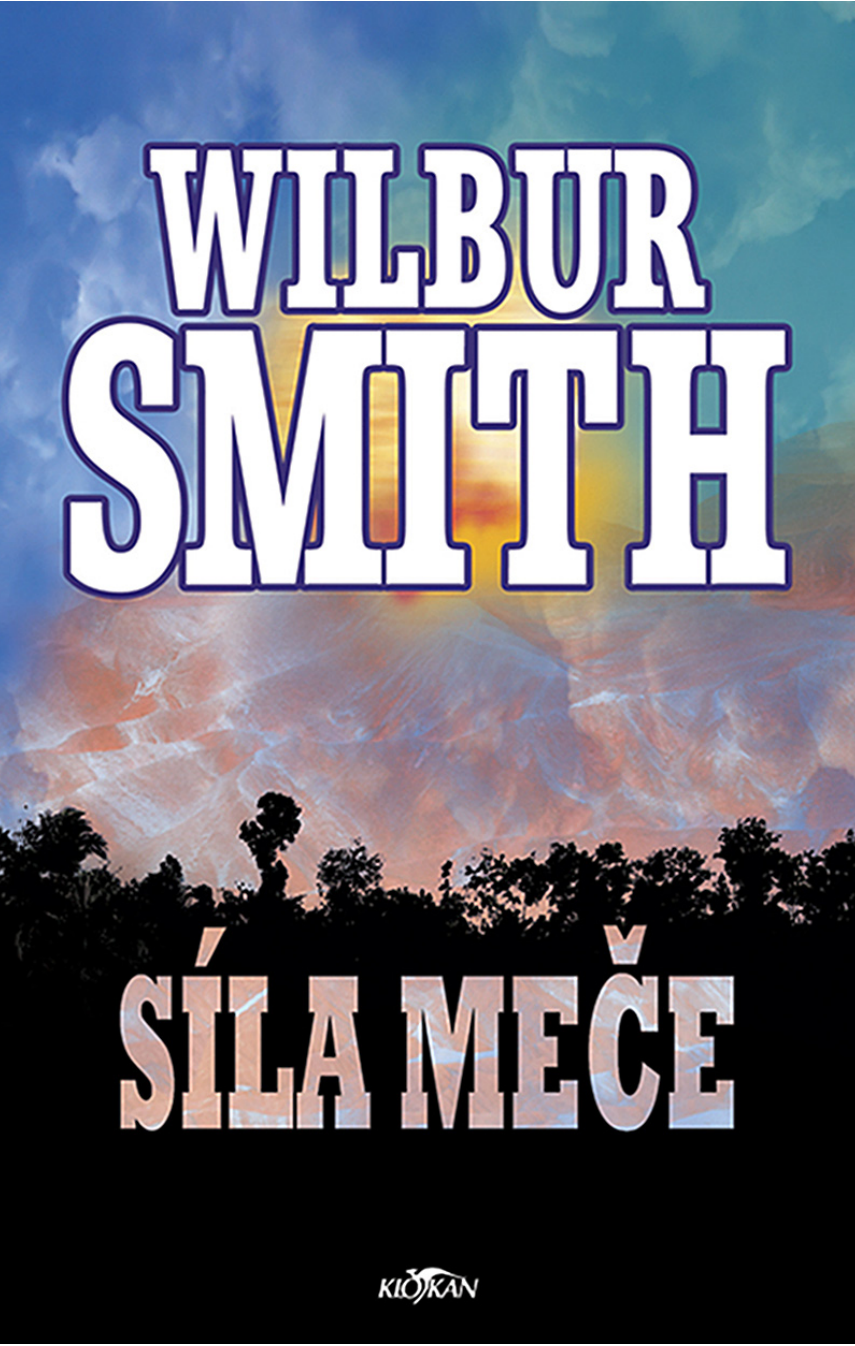

WILBUR
SMITH

SÍLA MEČE

WILBUR SMITH

SÍLA MEČE

edice
KLOKAN

Copyright © Wilbur Smith, 1986
All rights reserved
Translation © Michal Švejda, 1998
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.
Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z anglického originálu Power of the Sword
vydaného nakladatelstvím Macmillan Publishers, Ltd.,
London

přeložil Michal Švejda
Redakční úprava Melita Denková
Grafická úprava obálky Tomáš Řízek
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokán, 2007
shop@alpress.cz
Vydání druhé

ISBN 978-80-7543-790-7

Tuto knihu věnuji své ženě
MOKHINISO

*Jsi krásná, milující, věrná a upřímná;
jsi pro mě jediná na světě*

*„Kdybych dal přednost despotickému způsobu
a změnil všechny zákony podle síly meče,
nemusel bych se tu objevit.“*

ANGLICKÝ KRÁL KAREL I.
Slova na popravišti, 30. ledna 1649

Mlha zakryla vody Atlantiku a utlumila všechny barvy i zvuky. První ranní vánek se opřel o pevninu a rybářský člun se líně houpal tři míle od pobřeží. Pod sebou měl hranici dvou světů: temný mořský proud z hlubin, plný životodárného planktonu, se přesně zde setkával s laškujícími vlnami od pobřeží. Prolínání nesouděného živlu vytvořilo jasně vyznačenou, temně zelenou hranici.

Lothar De La Rey se jednou rukou opíral o kormidelní kolo a snažil se ostrým zrakem proniknout mlhu. Miloval tyto klidné chvíle čekání před svítáním. Začal se v něm probouzet lovecký instinkt. Slast napětí se mu pomalu rozlévala po celém těle jako bezpočtukrát předtím. Působilo to silněji než opojení alkoholem či drogou.

Ve vzpomínkách se vracel zpět do zákopů u Magersfontein Hills, kde v ranním tichu čekali na Skotské střelce – ve svých sukních se vynořili ze tmy přímo před hlavními mauzerovky. Ještě dnes mu z toho naskakovala husí kůže.

Od té doby zažil stovky podobných svítání spojených s čekáním. Obvykle v africké divočině na lovu, při němž vždy číhalo nebezpečí. Nezáleželo na tom, zda šlo o lva s mohutnou hřívou, krále pouště Kalahari, či záludného buvola v ochranné, přímo neprůstřelné přilbici rohů. I špinavě šedý slon se svažetelou kůží a krásnými dlouhými kly byl pro něj svou bystrostí a inteligencí důstojným soupeřem. Dnes ale Lothar číhal na něco podstatně menšího.

Proud jeho myšlenek se náhle přetrhl: na palubě se totiž objevil bosý chlapec – samá ruka, samá noha. Opálený a ošlehaný větrem. Byl skoro tak vysoký jako Lothar, a proto se musel trochu sklonit při vstupu do kormidelní kabiny. V každé ruce držel kouřící hrneček kávy.

„Cukr?“

„Čtyři lžičky, tati.“ Chlapec se spiklenecky zašklebil a zamrkal, aby z dlouhých černých řas setřásl kapičky rosy. Světlé kudrnaté vlasy mu slunce odbarvilo do odstínu platiny, obočí a řasy měl tmavé a husté, což krásně kontrastovalo se světle jantarovými očima.

„Dnes určitě potáhnou!“ Lothar zkřížil prsty pravé ruky v kapse, aby tímto symbolickým gestem zahnal případnou smůlu. Věděl, jak moc potřebují úspěšný lov, aby přežili.

Před pěti lety opět podlehl volání divočiny, prodal vzkvétající silniční a železniční konstrukční společnost a všechno vsadil na jednu kartu.

Znal dobře nekonečné poklady studených zelených vod Benguelského proudu, který ochlazoval západní pobřeží jižního cípu Afriky. Poprvé je zahlédl v závěrečných chaotických dnech první světové války, kdy vedl poslední odpor proti nenáviděným Britům. V jejich čele stál zrádce Búrů, generál Jan Smuts, velící armádě Jihoafrické unie.

Tehdy mezi opuštěnými dunami Skeleton Coast vybudoval Lothar tajnou základnu. A tam, v jižní části Atlantiku, pomáhal německým ponorkám s doplňováním paliva, pitné vody a s nezbytnými opravami. Tenkrát, na hraně hlubiny oceánu, očekával jejich příjezd a přemýšlel. Slyšel a viděl život nekonečně rozlehlých vodních mas a jeho lovecký instinkt přímo bažil po odhalení tajemství hlubin. Zatím ale cítil uspokojení pouze z toho, jak německé ponorky uštědřovaly těžké rány obchodní flotile proradných Britů.

Lodě našel až v Portugalsku. Byly opuštěné, napůl shnilé. Tam se objevil i Da Silva, starý a zkušený mořeplavec. Společně opravili a vybavili čtyři téměř historické rybářské lodě – s nejnutnější posádkou je přepravil na jih, skoro na samý konec afrického kontinentu.

Továrnu na konzervy našel v Kalifornii–jakási firma špatně odhadla náklady na zpracování tuňáků, známých pod názvem „mořská kuřata“. Lothar získal celé zařízení za zlomek původní ceny, dopravil je do Afriky a znovu vystavěl v opuštěné zátoce Walvis Bay – název pocházel od bývalé velrybářské stanice.

Za první tři sezony společně s Da Silvou nalovili a zpracovali tolik sardinek, že Lothar zaplatil všechny dluhy. Okamžitě však koupil nové čluny, protože stařícké lodě již dosluhovaly, a tím zabředl do nových dluhů.

Jako mávnutím kouzelného proutku ryby zmizely. Hledali je všude – vyplouvali do vzdálenosti sta i více mil, pátrali podél dlouhého pobřeží, kde se s oceánem stýkala jen poušť. Měsíce plynuly přesně tak, jak je označovaly přicházející účty. Lothar už neměl z čeho splácet, žádal o další půjčky, a tím se víc a více utápěl v dluzích.

Dva roky bez ryb. Náhle, úplně dramaticky, přesně v ten okamžik, kdy už si Lothar sám přiznal porážku, se kořist znovu objevila. Jestli ten zázrak způsobila změna mořských proudů či převládajících větrů – nikdo nevěděl. Vrátily se a každé ráno se těsně pod hladinou objevoval krásný, tlustý koberec ryb.

„Ať to vyjde,“ potichu se modlil, zahleděný do mlhy. „Bože, dej, ať to vyjde.“ Potřeboval pouhé tři měsíce, aby všechno splatil a cítil se opět svobodný.

„Milha ustupuje!“ vykřikl radostně chlapec a Lothar nepřítomně zamrkal, vytržený z úvah.

Zvedala se jako opona na divadle a odkrývala magickou scénu: sluneční paprsky zažíhaly oranžové a zlaté jiskry v oceánu jako při velkolepém ohňostroji. Vypadalo to, že voda přímo hoří nadpozemským plamenem a celé toto kouzlo probíhalo za naprostého ticha. Matně modré pobřežní vody, klidné a vláčné, se dotýkaly pravého mořského proudu, ostrého jako břitva: jeho hladina byla drsná, divoká a hrozivě temná.

„*Daar spring hy!*“ zaječel Da Silva z přídě a horlivě ukazoval na hranici temných vod. „Tamhle skáčou!“

Uviděli obrovská hejna stříbrných ryb, trochu delších než mužská dlaň.

„Začínáme!“ vykřikl Lothar chraplavým hlasem plným nadšení. Chlapec upustil hrnek a v mžiku zmizel v podpalubí.

„Zatoč!“ Mladíček chytil kliku a snažil se překonat kompresi čtyřválcového motoru. Nebylo mu ještě ani třináct, ale sílu už měl. Svaly se mu napínaly.

„Teď!“ Motor, zahřátý od cesty z přístavu, zaprskal a hladce naskočil. Z boku člunu se vznesl černý obláček kouře.

Chlapec se opět objevil a postavil se na přídě vedle Da Silvy.

Lothar natočil člun podél temné hranice mořského proudu. Další čluny, číhající nedaleko v mlze, ho napodobily. Posádky chtivě sledovaly hladinu a jejich rozjásané hlasy přehlušovaly hukot motorů.

Ze zasklené kormidelní budky měl Lothar perfektní výhled. Pohledem zkontroloval, zda je vše na svém místě. Složená síť o cel-

kové délce dvě stě metrů bude ve vodě viset na plovácích jako jednoduchá záclona dobrých dvacet metrů do hloubky. Suchá vážila sedm a půl tuny. Stála přes pět tisíc liber, což bylo víc, než je obyčejný rybář schopen vydělat za dvacet let. Pro každý člun měl jednu. Navíc za sebou táhly šest metrů dlouhé pomocné loďky s vesly.

Poslední pohled Lothara uspokojil natolik, že se opět zahleděl na moře. Ryby se blížily. Jasně viděl stříbřité záblesky v zeleni oceánu.

Náhle – na jakýsi tajemný signál – se vody probraly k životu. Ztmavly jako zastíněné bouřkovým mrakem. Ten však přicházel z hlubin, stoupal a vody oceánu začaly vřít. Jako by se vynořovala mořská obluda...

„Táhnou!“ zařval Da Silva a rozpaženými rukama ukazoval na tu nádheru.

Celou měli široké, do nedohledna sahající množství ryb zakrylo vodní hladinu. Lothar nikdy předtím neviděl takovou spoustu živé masy pohromadě. Znal mrak kobylek, které dokážou v pravé poledne zaclonit africké slunce, viděl obrovská hejna ptáčků, jejichž společná váha zlomila i silné větve stromů, na kterých se usadili. Ale nic se nemohlo rovnat tomuto zážitku. Dokonce i ostatní posádky přestaly vrískat nadšením, když se mamutí koberec objevil na povrchu a voda zbělela jako sníh. Miliony bílých sardinek se zatřpytily ve slunci, vyzdviženy miliony dalších pod nimi.

Da Silva se konečně vzpamatoval. Honem se hnál k síti. Celý jakoby omládl. Do kabiny stačil ještě šeptnout úpěnlivou modlitbu: „Maria, matko boží, dej, ať nám síť vydrží až do konce tohoto dne.“ Více než modlitba to bylo nenápadné varování pro kapitána.

Da Silva skočil do loďky, zbytek posádky zaujal svá místa.

„Manfrede!“ Lothar zavolal na syna, který bleskurychle přiběhl.

„Pojď ke kormidlu!“ Řízení bylo v této situaci velice důležité. Chlapec však již několikrát předtím prokázal svůj um, a tak Lothar ani na okamžik neváhal. Naběhl na příď a gesty rukou naváděl člun do velkého oblouku okolo ryb. Nemusel se ani otáčet – pod nohama jasně cítil pohyb člunu, který perfektně reagoval na každý jeho pokyn.

„Tolik ryb,“ šeptal Lothar. Očima odhadoval vzdálenost, vítr a sílu mořského proudu. Do sítě může dostat až sto padesát tun stříbrných rybek. Pokud veškeré souvislosti správně propočítá a bude mít štěstí, zvládne až dvě stě tun – ovšem stále mu v uších znělo varování Da Silvy.

Při špatném odhadu může do sítě klidně zatáhnout až stonásobné množství. To by ji však vytrhlo z plováků a vše by zmizelo v nenávratnu. Pokud ovšem síť vydrží i ten obrovský tah, hrozí převrácení člunu a on ztratí naprosto všechno. Nejenom drahou síť, ale i člun, a dokonce i posádku a syna.

Instinktivně se otočil a spatřil rozjásaného Manfreda. Oči mu zářily a zuby svítily. Lothar si opět uvědomil, jak moc se syn podobá matce, a pocítil hořkost v duši.

Chvilková nepozornost se mu málem nevyplatila: řítily se plnou rychlostí na okraj živoucí masy. Pohybovala se v mysteriozní jednotě, a tak vznikal dojem jediného uceleného organismu. Kdyby do ryb najeli, změnil by směr a opět zmizely v hlubinách. Okamžitě signalizoval prudkou změnu a Manfred perfektně, téměř na místě stočil člun. Drželi se necelých dvacet metrů od okraje rybiho hejna.

Swart Hendrick z něho nespouštěl oči. Svalnatému černochovi z kmene Ovambo se v ranním slunci blýskala oholená hlava. Znali se jako bratři. Bojovali spolu ve válce a prožili desítky nebezpečných dobrodružství. I on dokázal vyměnit souš za moře a choval se s Lotharem jako zkušený rybář. Nikdo by v něm nehledal profesionálního lovce, který stílel nejen zvěř, ale i nepřátele. Lothar mu rukou dal signál „Pozor, nebezpečí!“ Swart Hendrick se na dálku zazubil a s porozuměním zasalutoval.

S elegancí tanečníka se všechny čtyři čluny proplétaly a točily okolo koberce ryb. Poslední cáry mlhy se rozplynuly. Slunce vyčistilo horizont a vzdálené písečné duny konce pouště zářily jako čerstvě odlitý bronz. Opravdu dramatická kulisa k začínajícímu lovu.

Masa ryb se stále držela pohromadě a Lothar si pomalu začínal zoufat. Už byly na hladině přes hodinu, což nebylo obvyklé – každou chvíli mohly zmizet. Ani jeden z člunů zatím ještě nespustil síť. Lothar si připadal jako žebrák v přítomnosti tak nesmírného bohatství a pocítil zvedající se vlnu vzteku. Už čekal opravdu dost dlouho.

Hop, nebo trop! pomyslel si a začal rychle signalizovat Manfredovi.

Než mohl chlapec zareagovat. Da Silva v loďce hvízdal. Divoce gestikuloval. Zrovna za ním se masa ryb začala vzdouvat a měnit tvar. Jako by narůstalo nestvůrné chapadlo, jako by se ten jednoduší organismus dělil. Na to všichni čekali.

„Manfrede!“ zařval Lothar a mávl pravačkou. Chlapec roztočil kormidelní kolo a člun jako popravčí sekera zamířil přídí na zužující se chapadlo.

Pomalů! vyslal další signál. Člun zpomalil a jemně se vsunul do rybí masy. V průzračné vodě Lothar rozeznával i jednotlivé rybky a pod nimi viděl jasně temnou hmotu připomínající základnu ledovce.

Přídí rozhrnovala ryby pod sebou, lodní šroub se sotva otáčel a masa se opravdu rozdělila. Člun se pohyboval jako ovčácký pes: rozrážel, točil se a doslova porcoval to obrovské množství na „stravitelné“ části.

„Pořád je toho moc,“ mumlal Lothar. Odhadoval množství ryb na víc než tisíc tun – záleželo pouze na tom, do jaké hloubky se táhnou. A to mohl jenom hádat.

Už zase riskoval. Koutkem oka zahlédl Da Silvu – signalizoval varování, a dokonce rozčileně hvízdal. Zkušený rybář se přímo děsil takového množství ryb. Lothara to potěšilo, usklíbl se a oči mu radostně svítily.

Rychlostí pěti uzlů člun obeplouval kořist a ryby se tak dostaly do středu kruhu. V příhodný okamžik Lothar přiložil dlaně k ústům.

„Los!“ zařval. „Uvolněte ji!“

Černoch z kmene Herero uvolnil lano držící loďku. V ní ještě stále gestikuloval nespokojený a protestující Da Silva.

To už ale hnědá síť se sykotem mizela přes dřevěné brlení. Plováky na laně se vymrštily a na hladině vytvořily pupeční šňůru. Ta spojovala již rezignujícího Da Silvu s kroužícím člunem.

Manfred dobře odhadl tah zatížené sítě a zmírněním otáček motoru se mu podařilo bez problému kruh uzavřít. Po chvíli se vyškrábal na palubu Da Silva.

„Přijdeš o síť,“ vyčítavě hekl. „Jenom blázen může chtít naráz po-brat takové množství. Ryby se seberou a klidně s ní odploujou pryč – všichni svatí jsou mi svědkem...“ To už ale byli černí Herero pod Lotharovým vedením v plné práci. Dva z nich uchopili plovákové lano, které k nim Da Silva dovedl. Ostatní pomáhali při zachycení hlavního lana k navijáku.

„Je to má síť a mé ryby,“ brumlal Lothar, když se začal buben s rachotem otáčet.

Spodek sítě byl ale otevřený, proto bylo zapotřebí co nejrychleji zamezit rybám tuto jedinou cestu ke svobodě. Všichni napínali

svaly a snažili se co nejrychleji navinout zatahovací lano této obrovské pasti. Uzavírala se dole jako obrovitý pytlík na tabák.

Manfred perfektně ovládal kormidlo a téměř instinktivními pohyby udržoval člun ve zdravé vzdálenosti od sítě. Da Silva se snažil dostat loďku co nejdále od lana s plováky, aby se připravil na kritický moment, který musel přijít. Brzo ryby zjistí, že jsou v pasti, a dojde k panice. Mezitím Lothar navinul poslední metry zatahovacího lana a oddechl si. Sít je uzavřená s kořistí uvnitř.

Pot mu stékal po tvářích, sotva popadal dech. Dlouhé, stříbřité vlasy smáčené potem mu padaly do obličeje.

Plováky tvořily skoro perfektní kruh a ladně se pohupovaly na hladině. Jak se Lothar díval na šťastné zakončení celé akce, plováky změnilly tvar – úlovek poprvé narazil na síť. Ryby se otočily, hnaly se zpět a braly s sebou celou síť i loďku. Jejich síla byla neuvěřitelná.

„Bože můj, máme jich víc, než jsem předpokládal!“ otrásl se Lothar, odhodil vlasy z očí a hnal se ke kormidlu.

Kořist začala silně cloumat sítí, až Lothar ucítil drnčení paluby pod nohama.

„Da Silva měl pravdu. Přímo šílí,“ zašeptal a hrábl po rukojeti sirény do mlhy. Třikrát krátce houkl, což byl signál pro ostatní čluny. Vyběhl na palubu a zahlédl, jak se otáčejí a ženou se k nim. Neměli dost kuráže, aby vhodili své sítě mezi ryby.

„Pospěšte si! Hněte kostrou!“ prskal Lothar. Bezvýsledně se je snažil popohnat. Otočil se k posádce a zařval: „Jdeme do toho!“

Moc se jim nechtělo.

„Hněte sebou, vy černí bastardi!“ křičel Lothar a sám jim šel příkladem. Museli pevně sevřít to obrovské množství ryb, sebrat jim prostor a tím zničit jejich sílu.

Sít řezala do rukou, zraňovala jako ostnatý drát. Rybáři se s ní doslova rvali a snažili se získat několik metrů.

Ryby znovu zaútočily a pracně nashromážděné metry opět mizely. Jeden černoch nestačil včas vytáhnout pravačku a svištící síť mu zachytila prsty a servala kůži i s masem. Se zoufalým jekotem tiskl zmrzačenou ruku na prsa, obnažené kůstky probleskovaly z rány a jasně červená krev mu stříkala do obličeje, stékala po upoceně černé kůži a vsakovala se do kalhot.

„Manfrede!“ zahulákal Lothar. „Postarej se o něho!“ A upřel pozornost zpět k síti. Koberec ryb se převaloval v pasti. Náhle se mu

podařilo na jedné straně vtlačit lano s plováky pod hladinu. V těchto místech nepatrná část ryb prchala na svobodu.

„Odhazujeme zátěž,“ spokojeně zabručel Lothar, když uviděl všechny plováky zase na hladině. Lapené monstrum však opět zaútočilo a tentokrát se těžký motorový člun otrásl, až se posádka chytila zábradlí a černé tváře rybářů zpopelavěly. Na druhé straně kruhu se loďka nakláněla a začala nabírat vodu.

„Skoč!“ zaječel Lothar na Portugalce. „Pozor na síť!“ Oba věděli dobře, oč jde.

Minulou sezonu do ní jeden z posádky spadl. Masa ryb ho okamžitě sevřela a v mžiku dostala pod hladinu. Zlikvidovala jakýkoliv pokus lidského těla bojujícího o vyproštění.

Po několika hodinách, když se dostali k mrtvole na spodku sítě, se jim před očima zjevil hrůzný obraz. Rybky šílené strachem se přeměnily v malé stříbrné dýky. Dostaly se do všech otvorů. Pronikly ústy až do břicha, další se vecpaly do očí a natlačily se do mozku, jiné protrhly i tuhé pracovní kalhoty a zadem vyplnily střeva tak, že břicho mrtvoly se roztáhlo jako groteskní balon. Celé tělo se napěchovalo mrtvými rybami. Ten obraz měli stále před očima.

„Bacha na síť!“ zaječel opět Lothar a Da Silva se vrhl do vody. Okamžitě začal zděšeně plácát rukama, protože cítil, jak ho těžké rybářské boty táhnou pod vodu.

Swart Hendrick ho ale zachránil – s člunem přirazil k plovákům, a zatímco dva muži tahali Portugalce z vody, ostatní zahákli přeplněnou síť.

„Hlavně aby vydržela,“ nervózně vydechl Lothar. Všechny čtyři čluny už držely úlovek mezi sebou. Posádky pracovaly naplno a snažily se síť dál stahovat.

Metr po metru ji dostávali na palubu – dvanáct mužů na každém člunu. Dokonce i Manfred už stál vedle otce a rval se s ostatními o mořský poklad. Pot se z nich lil, krev z odřených rukou kapala, záda bolela a svaly se napínaly – konečně, centimetr po centimetru, zvítězili. Horní vrstva ryb se zoufale mrskala na vzduchu nad zbytkem ostatních, hynoucích ve smrtelném stisku utážené sítě.

„Vybrat!“ vyštěkl Lothar a na každém člunu tři muži vytáhli jakési obrovské podběráky, které mohly pojmut celou tunu ryb. Ve třech bodech kovového kruhu byla přichycena silná lana, kterými se dal tento obří naběrák vytáhnout s pomocí navijáku na palubu. Spodek měl otevřený a mohl se opět stáhnout stejně jako hlavní síť.

Než se dostala vybírací síť do správné pozice, Lothar vše připravil a zaujal místo u navijáku. Manfred držel konec uzavíracího lana, zatímco se přesunovala se skřípotem nad bublající úlovek. Potom trhl lanem a uzavřel spodek sítě. Otevřený podběrák se zaryl do stříbřité masy. Tři chlapi se ho snažili dostat co nejlouběji.

„Jedu nahoru!“ zaječel Lothar a roztočil naviják. Síť se zdvihla a naplněná k prasknutí se objevila nad palubou. Jakmile se dostala nad otevřený příklop, nastala pro Manfreda ta pravá chvíle.

„Pust!“ zvolal otec. Tuna sardinek se vyvalila a vtekla do podpalubí. Malé rybí šupinky, sedřené tímto drsným zacházením, se vznášely ve vzduchu podobné sněhovým vločkám, hrály ve slunci duhovými barvami.

Síť se vyprázdnila, Manfred uzavřel podběrák a vše se opakovalo. Ostatní tři posádky kopírovaly pohyby vedoucího člunu. A tak se každých pár minut někde objevil náklad ryb, mořské vody a obalů rybičích šupin. Tuna za tunou pomalu mizela v hladových jícnech člunů.

Byla to namáhavá, monotónní práce. Kdykoliv se jim obrovský podběrák přehnal nad hlavami, zalila je studená slaná voda. Kdo zeslábl, byl ihned vystřídán, aniž by se narušil rytmus práce. Jediný Lothar stál u navijáku a obezřetně sledoval veškeré dění. Při své výšce a stříbřitých vlasech hustě pokrytých rybími šupinami zářil na slunci jako maják.

„Stříbrné třípence,“ šklebil se spokojeně, když se nekonečné množství ryb přelávalo do člunů. „Jsou to přece jenom drobné mince, a ne žádné smradlavé ryby. Dnes si naložíme i na palubu pěknou hromadu třípenců.“

Čluny naplnili až k prasknutí – uvnitř měli již přes sto padesát tun a teď se má ještě nasypat spousta na palubu.

Zase tak obrovský risk. Plný člun se nedá odlehčit dřív než v přístavu, kde se obsah musí doslova vypumpovat. Další přítěž na palubě se však stane nebezpečnou. Desítky tun navíc je ohrozí, pokud se změní počasí. Vítr se pak opře do vln a obrovský oceán si s přetíženými čluny velice rychle poradí.

„Pocasí vydrží,“ ujišťoval se Lothar, když zápasil s navijákem. Konečně se cítil spokojený – nic už ho přece nemohlo zastavit. Vzal na sebe obrovské riziko, ale vyplatilo se. Má skoro tisíc tun ryb v podpalubí a čtyři další hromady na palubách. Padesát liber výdělku z každé tony. Padesát tisíc liber získal na jeden zátah. Takové štěstí ho v ži-

votě ještě nepotkalo. Mohl ztratit síť, člun nebo i svůj vlastní život – místo toho se zbavil všech dluhů jediným včasným spuštěním sítě.

„Dobré nebe, nic už se mi nemůže stát, už jsem ze všeho venku. Jsem svobodný a bez dluhů!“

Poslední náklad začal plnit palubu a posádka se až po pás brodila rybami.

Nad čluny se vznášel bílý mrak mořských ptáků, jejichž jekot a chechtot se prolínal se skřípěním navijáků a kladek. Jejich nálety na rybky v síti končily tím, že už nemohli polknout ani sousto. Dokonce nemohli ani letět, a tak se nechali unášet proudem se zdviženými zobáky, aby se jim podařilo udržet obsah přecpaných žaludků. Na každém člunu stál muž s ostrou harpunou a snažil se probodnout či alespoň seknout velké žraloky, kteří se chtěli účastnit hodů. Chňapali zuby ostrými jako břitva po uvězněných rybách a při své hltavosti mohli bez problémů poškodit drahocennou síť.

Zatímco se ptáci a žraloci přežírali, čluny se svou zátěží nořily stále hlouběji. Slunce už hlásilo poledne, když Lothar oznámil kýžený konec. Však už ani nebylo kam skládat úlovek. Jakákoliv další dávka se pouze sesunula z pyramidy ryb rovnou do moře. Tam se stávala okamžitě potravou kroužících žraloků.

S těžkým srdcem zastavil Lothar naviják. V hlavní síti měl ještě asi sto tun ryb, převážně rozdrcených. „Vyprázdněte síť a vytáhněte ji na palubu.“

Všechny čluny byly tak přetížené, že se přes ně už málem přelávala voda, když následovaly Lothara v jedné brázdě směrem k pevnině. Zanechávali za sebou skoro čtvereční kilometr mrtvých ryb. Stříbrná břicha zářila do dálky a připomínala spadané listy.

Vysílení muži, celí promáčení a obalení slizem, padli do svých kutlochů.

V kormidelní kabině Lothar vypil dva hrnky horké kávy a zkontroloval chronometr na stěně.

„Do továrny to máme celé čtyři hodiny,“ oznámil. „Zbývá tedy čas na učení.“

„Ach tati!“ zaúpěl chlapec. „Dnes ne, je přece význačný den. Copak se musím pořád učit?“

Ve Walvis Bay neexistovala žádná škola. Nejbližší byla německá ve Swakopmundu, třicet kilometrů vzdáleném. A Lothar nebyl jen otcem, ale i matkou svému synovi ode dne, kdy se narodil. Tenkrát si ho vzal ještě mokrého a zakrváceného přímo po narození – matka

na novorozeně ani nepohlédla. Jednalo se totiž o část té nepřírozené dohody. Musel se starat o chlapce sám, jen mléko zajistila hnědá kojná z kmene Nama. Otec se synem si na sebe zvykli natolik, že se ani neodhodlal poslat Manfreda tak daleko do školy. Raději vzal výuku do vlastních rukou.

„Svaly nedělají muže silným,“ upozornil ho. „Hlava je předčí. Přines učebnice!“

Manfred prosebně zvedl oči na Da Silvu ve snaze získat podporu – věděl však, že otci odporovat nelze.

Kormidelní kolo si vzal na starost Portugalec a Lothar si sedl vedle syna k malému stolku s mapami. „Dnes není aritmetika – máme přece angličtinu!“ potřásl udiveně hlavou.

„Nenávidím angličtinu!“ vehementně protestoval Manfred. „Nesnáším ten jazyk a nenávidím Angličany!“

Otec spokojeně přikývl. „Ano,“ souhlasil. „Jsou naši nepřátelé. Vždy byli a provždy zůstanou. Proto se musíme ozbrojit puškami, které oni vyrobili. Je nutné se naučit anglicky, abychom ty jejich zbraně dokázali obrátit proti nim.“

Lothar dnes použil tento jazyk poprvé. Manfred začal odpovídat afrikánsky – za základ téhle řeči sloužila jihoafrická holandština. Jako samostatná řeč existovala pouze neoficiálně až do roku 1918. Tehdy poprvé uznali *afrikaans* oficiálně coby úřední řeč Jihoafrické unie a rok nato se Manfred narodil.

„English, mluv anglicky!“ musel ho chytit za ruku otec, aby ho vůbec zarazil.

Četli si nahlas z anglické bible, listovali ve dva měsíce starých novinách z Kapského Města a nakonec měl pro syna celou stránku diktátu. Učení cizí řeči vysilovalo Manfreda natolik, že se už nedokázal soustředit. Okusoval nervózně tužku a nakonec se rozhodl.

„Pověz mi něco o přísaze a o dědovi, tati,“ snažil se odvést otcovu pozornost.

Lothar se zašklebil. „Jsi chytrý jak opice – stačí ti cokoliv, jenom abychom se nemuseli učit.“

„Prosím, prosím, tati...“

„Už jsem ti to vyprávěl přinejmenším stokrát.“

„Chtěl bych to slyšet zase – je přece slavnostní den.“

Lothar pohlédl oknem na drahocennou pyramidu ryb. Chlapec měl pravdu – konečně se po dlouhých a pracných pěti letech zbavil všech dluhů.

„Tak dobře,“ přikývl. „Budu vyprávět, ale anglicky.“ Manfred honem zavřel učebnici a dychtivě se naklonil přes stůl. Jantarové oči se radostně rozzářily.

Příběh velkého povstání už uměl nazpaměť, a tak dokázal otce opravit anebo vyprávění upřesnit, pokud se odchýlilo od obvyklé verze.

„Tak tedy,“ začal Lothar, „poté, co v roce 1914 proradný anglický král Jiří V. vyhlásil válku německému císaři Wilhelmovi, tvůj děda a já jsme věděli, co je naší povinností. Políbili jsme na rozloučenou tvou babičku...“

„Jaké měla vlasy?“ přerušil ho Manfred.

„Tvá babička byla hrdá německá šlechtična a její vlasy měly barvu zralého obilí ve slunečním jasu.“

„Jako moje,“ pospíšil si Manfred.

„Přesně tak,“ usmál se Lothar. „A tak děda vyrazil na koni společně se mnou k místu, kde stál starý generál Maritz se svými šesti sty hrdinnými bojovníky. Na břehu obrovské řeky Orange se všichni připravovali na boj proti nepříteli, kterým byl starý *Slim* Smuts.“ *Slim* značilo v afrikánštině člověka vychytralého až zrádného – a tak Manfred horlivě přikyvoval.

„Pokračuj, tati, pokračuj!“

Lothar se dostal ve svém líčení až k popisu první bitvy, při které Smuts a jeho vojáci prakticky smetli rebely novými kulomety a děly. Chlapcovy oči pohasly zármutkem.

„Ale vy jste se rvali jako diví, tati – že je to tak?“

„Bojovali jsme jako šilenci, ale bylo jich moc, a navíc měli ty nové zbraně. Tvého dědu zasáhli do břicha, a tak jsem ho naložil na koně a odjel s ním do bezpečí.“ V chlapcových očích se objevily slzy jako pokaždé na konci tohoto příběhu.

„A nakonec, když umíral, vytáhl starou černou bibli z vaku u sedla, který mu sloužil i jako polštář. A tam jsem odpřisáhl...“

„Znám slova nazpaměť,“ ozval se Manfred překotně. „Mohu je zopakovat?“

„Jak tedy zněla přísaha?“

„Děda začal: ‚Přísaha, můj synu, s rukou položenou na bibli, že válka s Angličany nikdy neskončí‘.“

„Přesně tak,“ přikývl Lothar. „Tak zněla slova v té závažné chvíli mého života, když táta umíral.“ Natáhl se, uchopil syna za ruku a pevněji stiskl.

Náhle Da Silva zakašlal a plivl oknem ven.

„Měl by ses stydět – cpát dítěti do hlavy nenávist a myšlenky na zabíjení,“ zabrumlal.

Lothar prudce vyskočil. „Dávej si bacha,“ vztekle varoval. „To nemá s tebou nic společného.“

„Bohudíky,“ neodpustil si poznámku Da Silva, „protože tohle zavádí rovnou do pekel.“

Lothar se znechuceně odvrátil. „Manfrede, pro dnešek to už stačí. Můžeš si uklidit knihy.“

Vylezl na střechu budky a z kapsičky vytáhl dlouhé černé viržinko. Ukousl konec, odplivl si a šmátral po kapsách. Chlapec se objevil venku a rozpačitě čekal, zda si může přisednout. Otec chtěl být někdy úplně sám. Přesto se za chvíli vedle něho usadil.

Lothar konečně našel zápalky, škrtl a vdechl hustý kouř hluboko do plic. Potom položil ruku Manfredovi kolem ramen.

Ten se radostí celý zatetelil. Takhle ho otec vyznamenával zřídka. Honem se k němu přitulil a ani nedýchal, aby si tuto krásnou chvíli nepokazil.

Malá flotila se dostávala pomalu k cíli. Objížděli už severní výběžek zátoky a mořské ptactvo na ně nalétávalo – svými skřeky jako by je vítalo doma. Slunce se sklánělo k západu a pobřežní pískové duny svítily jako ulité z bronzu. Zdálek už zahlédli pár budov na pokraji zálivu.

„Doufám, že Willem má dost zkušeností na to, aby roztopil kotelnu,“ mumlal Lothar. „Máme dost práce na celou noc a zítřek.“

„Přece ale nemůžeme všechny ryby nacpat do konzerv,“ mudroval chlapec.

„To víš, že ne! Z většiny uděláme rybí olej a rybí moučku...“ Náhle se odmlčel a zbystřil. Zastínil si oči. Ostřížím zrakem rozeznal komín továrny – nikde ani stopa po kouři. „Nechal vychladnout kotel. Vždyť ví, že potřebuje pět až šest hodin k tomu, aby kotelnu uvedl do chodu. Mezitím nám ryby shnijou. Já ho zabiju!“ Rozběsil se a seskočil. Vrhł se k siréně. Zuřivě houkal a doufal, že se tam někdo probudí. „Za vydělané peníze si musím koupit tu nově vynalezenou bezdrátovou vysílačku. Potom se domluvíme i s lodí na moři a tohle už se nikdy nemůže stát.“

Vtom se zarazil a popadl dalekohled. „Co se to tam vlastně děje?“ Zaostřil a docela dobře rozeznal skupinu lidí před továrnou. Jeho zaměstnanci tam stáli v holínkách a gumových zástěrách. Vůbec nechápal proč.

„Tamhle je Willem.“ Manažer stál na konci dlouhého dřevěného mola. „Co se stalo – kotelna nepracuje a všichni zevlují venku.“ Vedle manažera stáli dva cizinci v tmavých šatech a tvářili se velice úředně. Lothar začal horečně přemýšlet.

„Jsou asi z daňového úřadu nebo z nějakého ministerstva,“ zaúpěl a vztek se začal rozplývat. Tušil, že toto setkání pro něj nebude nic příjemného. Vždy tomu tak bylo.

„Co je zase tohle za průšvih. Právě když si vezu tisíc tun ryb ke zpracování. A tak...“

Náhle spatřil dva automobily. Předtím je neviděl, protože je zakrývala tovární budova. Da Silva právě zahrnul do hlavního kanálu k molu. Tam se úlovek vždycky vykládal. Lothar rozeznal staříčkový model od firmy *Ford*, ale druhé auto vypadalo jako z jiného světa. Celé je pokrýval žlutý písečný prach jemný jako hladká mouka – a Lothar ucítil, jak mu srdce poskočilo až do krku.

V celé Africe se přece nemohla objevit dvě elegantní kanárkově žlutá vozidla značky *Daimler*. Pamatoval si velice dobře, kdy ho viděl naposled – před budovou firmy *Courtney Mining and Finance Company* na Main Street ve Windhoeku, hlavním městě Jihozápadní Afriky.

Tenkrát se snažil prodloužit dobu splátek. Stál zrovna naproti a viděl, jak schází po mramorových schodech sledována úředníky. Jeden otevřel dveře žlutého vozu a nechal ji usednout za volant, druhý nastartoval otočením kliky. Odjela, aniž si ho všimla. On stál bledý a celý roztřesený. K tomu došlo před rokem.

Da Silva perfektně vmanévroval k molu.

„Lothare, jsou tu lidé, kteří s tebou chtějí mluvit,“ volal Willem. Nervózně se potil a ukazoval palcem na muže vedle.

„Jste pan Lothar De La Rey?“ chtěl vědět ten menší a posunul si klobouk dozadu.

„Přesně tak.“ Lothar se na něj podíval a zatnul pěsti. „A co vy jste za blbce?“

„Jste majitelem *South West African Canning and Fishing Company*?“

„Ja!“ zareagoval Lothar čistou afrikánštinou. „Jsem majitel – a co má být?“

„Jsem šerif a v ruce mám soudní příkaz k zabavení všeho, co vaše firma vlastní. Je to vydáno soudem ve Windhoeku,“ ukázal muž dokument.